

UCHWAŁA NR IX/83/2025
RADY MIEJSKIEJ W RACIĄŻU
z dnia 16 czerwca 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2025-2027”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1465z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r., poz. 49) Rada Miejska w Raciążu uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2025-2027” którego treść stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Raciąża.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Joanna Cieślak

UZASADNIENIE
do Uchwały IX/83/2025
Rady Miejskiej w Raciążu
z dnia 16 czerwca 2025 r.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2025-2027 opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 49), w której jest mowa o zadaniach własnych gminy w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminny zobowiązany jest m.in. do opracowania i realizacji 3 - letniego gminnego programu wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIASTO RACIĄŻ NA LATA 2025 – 2027

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2025-2027 wyznacza zespół działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Jest kontynuacją działań z lat 2022 -2024. Realizowane w ramach programu zadania nadal koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. Kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. ukończenia 18 roku życia. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to głównie problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji mających kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II . PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2025-2027 został opracowany w oparciu o następujące przepisy prawa:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 49),
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1282 ze zm.),
- 4) ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- 6) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.),
- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.),
- 8) ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 323 ze zm.),

- 9) ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 438),
- 10) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny, (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1512),
- 11) ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.),
- 12) ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.).

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2025-2027 opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 49), w której jest mowa o zadaniach własnych gminy w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminny zobowiązany jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną realizując następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. Finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające,
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny dla wojewody;
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ośrodek pomocy społecznej udziela wsparcia, które polega na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny i dążeniu do reintegracji rodziny. Wspieranie rodziny prowadzone jest w dwóch formach – pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Rodzina przeżywająca trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu dziecka otrzymuje wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających. Rodzina wspierająca we współpracy z asystentem rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także w kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Praca z rodziną prowadzona jest w szczególności poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapię, usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawną w zakresie prawa rodzinnego oraz organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych. Praca z rodziną prowadzona jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Diagnoza przedstawiona w Programie została sporządzona w oparciu o „Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Miasto Raciąż” z listopada 2024 r. opracowaną przez firmę zewnętrzną na potrzeby Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raciążu oraz dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciążu.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Według stanu na 30 czerwca 2024 r., liczba ludności gminy Miasto Raciąż wyniosła 4 057 osób, z czego 51,42 % stanowiły kobiety, a 48,58 % mężczyźni. Liczba ludności miasta stanowi 4,84 % ludności powiatu płońskiego i 0,074 % ludności województwa mazowieckiego. Struktura ludności miasta przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 16,34 %, osoby w wieku produkcyjnym 60,49 %, a w wieku poprodukcyjnym 23,17 %. W latach 2023-2024 liczba ludności spadła o 0,024 %". Według stanu na 31 grudnia 2024 r. stopa bezrobocia w mieście wyniosła 4,30 %. Stopa bezrobocia dla powiatu płońskiego wynosiła 9,5 % dla województwa mazowieckiego 4 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Miasto Raciąż wynosiła 176, w tym 52 % stanowiły kobiety, 48 % mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 2,27 %. W zasobach infrastruktury społecznej miasta znajduje się 1 punkt opieki nad dziećmi

do lat 3, nad którymi opiekę sprawuje dzienny opiekun. Punkt dysponuje 5 miejscami, Miejskie Przedszkole wraz z 6 oddziałami w tym "0" dysponujące 150 miejsc, Przedszkole Niepubliczne „Akademia Myszki Miki” dysponujące 21 miejscami, Szkoła Podstawowa w Raciążu z 17 oddziałami i świetlicą szkolną.

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu udzielał pomocy i wsparcia 193 rodzinom z następujących powodów:

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ W 2024 R.	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
ubóstwo	70
bezdomność	2
bezrobocie	52
sieroctwo	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	0
niepełnosprawność	63
długotrwała lub ciężka choroba	81
bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych	42
w tym:	27
rodziny niepełne	
rodziny wielodzietne	15
przemoc domowa	0
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0
alkoholizm	18
narkomania	1
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0
zdarzenie losowe	0
sytuacja kryzysowa	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0

Źródło: MOPS w Raciążu stan na dzień 31.12.2024 r.

Z powyższych danych wynika, że najczęstszymi powodami przyznania świadczeń w 2024 roku były: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i alkoholizm. Różnorodność powodów

przyznawania pomocy społecznej jest duża, świadczy to o konieczności kontynuowania kompleksowych działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny. Zdecydowaną większość rodzin korzystających z pomocy Ośrodka to rodziny z dziećmi, potrzebujące wsparcia w różnym zakresie, nie tylko w ramach pomocy finansowej, ale często wymagające wsparcia w sprawach opieki i wychowania nad dziećmi. Inną formą wsparcia proponowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych jest objęcie ich pomocą Asystenta Rodziny. Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być tej rodzinie udzielona.

Do zadań asystenta rodziny należy: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną (zakres realizowanych działań, terminy ich realizacji i przewidywane efekty) we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, który przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy i występował do Kierownika ośrodka z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej również z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z planem pracy z rodziną skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi, wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci, realizacja zadań określonych w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, dokonywanie, nie rzadziej niż co pół roku okresowej oceny sytuacji rodziny, monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach, współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, współpraca z zespołem interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez współpracę z grupą diagnostyczno-pomocową Zespołu Interdyscyplinarnego, systematyczne podnoszenie swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną. Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę nie może przekroczyć 15.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny					
2022 rok		2023 rok		2024 rok	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
13	25	13	31	13	23

Źródło: MOPS w Raciążu stan na dzień 31.12.2024 r.

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną.

Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej					
2022 rok		2023 rok		2024 rok	
Pieczna rodzinna	Pieczna instytucjonalna	Pieczna rodzinna	Pieczna instytucjonalna	Pieczna rodzinna	Pieczna instytucjonalna
15	10	15	10	21	14
Koszty w zł		Koszty w zł		Koszty w zł	
96 486,41	236 912,39	155 413,86	263 497,72	229 028,30	324 558,94

Źródło: MOPS w Raciążu stan na dzień 31.12.2024 r.

Rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, jednak pobyt w nich jest jedynie tymczasowy. Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska oraz aby przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny. Praca asystenta z rodziną odbywa się za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem i polega głównie na motywowaniu rodziny do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu prowadzi pracę socjalną z rodzinami z problemem uzależnień poprzez kierowanie osób nadużywających alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raciążu.

Z rodzinami, w których dochodzi do aktów przemocy domowej pracują grupy diagnostyczno – pomocowe (pracownik socjalny i dzielnicowy) Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informatycznych, mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) powołanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 9) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

	Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że były dotknięte przemocą domową w 2024 roku			
	ogółem	do 18 r. życia	od 18 do 67 lat	od 67 lat
Kobiety	16	2	13	1
Mężczyźni	5	1	4	0

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Miasto Raciąż
stan na dzień 31.12.2024 r.

	Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosowały przemoc domową w 2024 roku			
	ogółem	do 18 r. życia	od 18 do 67 lat	od 67 lat
Kobiety	1	0	1	0
Mężczyźni	17	0	16	1

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Miasto Raciąż
stan na dzień 31.12.2024 r.

Dla dzieci z rodzin ubogich realizowany jest program wsparcia stypendialnego – w roku 2024 wsparciem objęto **24** uczniów na kwotę **21 854,00 zł**. Realizowany jest program „Posiłek w szkole i w domu”, z którego w 2024 r. skorzystało **71** uczniów na kwotę **42 012,00 zł**.

W placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie Raciąża realizowane były przez pedagogów programy profilaktyczne z zakresu profilaktyki uzależnień, kształtowania prawidłowych nawyków dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz zachowań asertywnych.

IV. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Działalność na rzecz rodzin miejskich instytucji oraz placówek oświatowych: otwartość na współpracę, realizacja programów profilaktycznych oraz rządowego program „Posiłek w szkole i w domu”. 2. Bogata oferta zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych oferowana przez MCKSiR w Raciążu. 3. Doświadczenie, wiedza i znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników instytucji pracujących z rodzinami.	1. Bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin we współpracę z asystentem rodziny, a w szczególności rodzin zobowiązanych postanowieniem sądu. 2. Stereotyp postrzegania ról w rodzinie. 3. Niewielkie zainteresowanie rodzin z problemami, oferowanymi formami pomocy w procesie wychowawczym. 4. Słabo rozwinięte poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne. 5. Brak dostępności do specjalistów: psychiatry dziecięcego, neurologa i seksuologa. 6. Brak na terenie miasta placówki wsparcia dziennego. 7. Zwiększająca się liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. 8. Brak kandydatów na rodziny wspierające. 9. Brak możliwości natychmiastowego umieszczenia dzieci w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej ze względu na brak miejsc. 10. Brak zainteresowania rodziców biologicznych dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. 11. Brak na terenie miasta organizacji pozarządowych, realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Pozyskanie kandydatów na rodziny wspierające. 2. Pozyskanie kandydatów na rodziców zastępczych. 3. Utworzenie placówki wsparcia dziennego. 4. Rozwój poradnictwa specjalistycznego. 5. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z rodzinami. 6. Możliwość pozyskania środków finansowych z zewnątrz na realizację zadań wspierających rodzinę.	1. Rosnąca ilość zadań przekazywanych do realizacji samorządom gminnym w tym ośrodkowi pomocy społecznej w stosunku do możliwości kadrowych. 2. Stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne. 3. Rosnąca liczba dzieci uzależnionych od gier komputerowych, Internetu i substancji psychoaktywnych. 4. Pojawiające się przypadki dzieci po próbach samobójczych

	5. Brak możliwości powrotu do domu rodzinnego po opuszczeniu pieczy zastępczej – brak zainteresowania rodziców biologicznych losem dziecka. 6. Rosnąca liczba młodych rodziców nadużywających alkoholu innych substancji psychoaktywnych. 7. Niezaradność życiowa młodych rodziców. 8. Zwiększająca się liczba matek samotnie wychowujących dzieci. 9. Brak miejsc pracy dla rodziców.
--	--

V. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkane na terenie Gminy Miasto Raciąż przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem oraz rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Miasto Raciąż w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, a także na podstawie obowiązującego stanu prawnego, w oparciu o doświadczenie zawodowe pracowników socjalnych i asystenta rodziny – zdefiniowano cel strategiczny Programu.

VI. CELE, ZADANIA, KOORDYNATOR I REALIZATORZY PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- 1) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo- wychowawcze,
- 2) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku przedszkolnym lub szkolnym i rówieśniczym,
- 3) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- 1) objęcie dożywianiem dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich na terenie placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Miasto Raciąż,
- 2) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami ochrony zdrowia,
- 3) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom potrzebującym wsparcia (pomoc finansowa, rzeczowa, stypendia szkolne, pomoc żywnościowa z Banku Żywności, Karta Dużej Rodziny),
- 4) pomoc rodzinie biologicznej w utrzymaniu aktywności zawodowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego rodzinie,
- 5) utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci.

3. Nabywanie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny:

- 1) umożliwienie rodzinom korzystania ze wsparcia asystenta rodziny w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- 2) tworzenie rodzin wspierających, które będą wspierały rodziny przeżywające trudności

opiekuńczo-wychowawcze,

- 3) pomoc rodzinom przeżywającym trudności w opiece nad dziećmi w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, w tym: prawnego w zakresie prawa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, logopedycznego,
- 4) umożliwienie zainteresowanym rodzicom podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych poprzez korzystanie ze specjalistycznych szkoleń, np. "Szkola dla rodziców i wychowawców" lub innych,
- 5) motywowanie do utrzymania kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie istniejących :

- 1) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych, Policję, społecznych i zawodowych kuratorów sądowych placówki ochrony zdrowia, oświaty, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji,
- 3) podnoszenie kwalifikacji zawodowych i nabywanie nowych umiejętności przez osoby bezpośrednio zajmujące się wsparciem rodziny.

5. Profilaktyka:

- 1) Udział w kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- 2) Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez dostęp do kultury, sztuki, zajęć sportowych, organizowanie pozaszkolnych form spędzania czasu wolnego mających na celu rozwijanie zainteresowań i talentów, np.: tanecznych, plastycznych, wokalnych , itp.,
- 3) Przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy, agresji, przestępczości wśród dzieci i młodzieży- realizowanie spotkań, programów edukacyjnych i profilaktycznych w przedszkolu i szkole dla dzieci i rodziców

KOORDYNATOR PROGRAMU:

MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu.

REALIZATORZY PROGRAMU:

MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu,

MP – Miejskie Przedszkole w Raciążu,

SP – Szkoła Podstawowa im. Stanisława Konarskiego w Raciążu,

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raciążu,

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Miasto Raciąż,

MCKS i R – Miejskie Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji im. Ryszarda Kaczorowskiego w Raciążu,

KP – Komisariat Policji w Raciążu,

NZOZ – Niepubliczne Zespoły Opieki Zdrowotnej w Raciążu,

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku,

SR – Sąd Rejonowy w Płońsku, III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

CEL GŁÓWNY Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności do prawidłowego funkcjonowania			
CELE SZCZEGÓŁOWE			
1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych			
Zadania	Podmiot realizujący	Wskaźniki	Czas realizacji
1. Wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze	MOPS	-liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	2025-2027
2. Praca socjalna polegająca na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku przedszkolnym lub szkolnym i rówieśniczym	MOPS	- liczba wniosków o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, - ilość przekazanych do MOPS opinii placówek oświatowych dotyczących funkcjonowania rodziny i dziecka	2025-2027
3. Konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny	MOPS, MP, SP, PCPR	-liczba przekazanych do MOPS opinii pedagogicznych i psychologicznych, orzeczeń mających wpływ na rozwój dziecka	2025-2027
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny			
1. Objęcie dożywianiem dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich na terenie placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Miasto Raciąż	MOPS, MP, SP	-liczba wydanych decyzji na dożywianie dzieci i młodzieży	2025-2027
2. Monitorowanie zagrożeń dotyczących	MOPS, NZOZ	-liczba konsultacji asystenta rodziny z	

sytuacji zdrowotnej dzieci przez kontakt i współpracę z placówkami ochrony zdrowia		placówkami ochrony zdrowia, - liczba informacji o nieprawidłowym sprawowaniu opieki nad dzieckiem przekazanych do MOPS przez placówki ochrony zdrowia	2025-2027
3. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom potrzebującym wsparcia	MOPS	-liczba wydanych decyzji o przyznaniu pomocy materialnej dla rodzin z dziećmi, -liczba wydanych decyzji o przyznaniu pomocy rzeczowej dla rodzin z dziećmi, - liczba wydanych decyzji o przyznaniu stypendium szkolnego, - liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej przekazanej przez Bank Żywności, liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	2025-2027
4. Pomoc rodzinie biologicznej w utrzymaniu aktywności zawodowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego rodzinie	MOPS, SR (kuratorzy sądowi społeczni i zawodowi)	-liczba osób posiadających zatrudnienie w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	2025-2027
5. Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci	MOPS, MP, SP	-liczba zainteresowanych rodziców, którzy chcą zapewnić dziecku dodatkowe wsparcie	2025-2027
3. Nabywanie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny			
1. Umożliwienie rodzinom korzystania ze wsparcia asystenta rodziny w miejscu zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę	MOPS	-liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny za zgodą rodziny, - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na wniosek sądu, -liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny przewidzianym w ustawie "Za życiem", -liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, - liczba rodzin, w których	2025-2027

		dzieci przebywają w pieczy zastępczej	
2. Tworzenie rodzin wspierających, które będą wspierały rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze	MOPS	-liczba podpisanych umów o ustanowienie rodziny wspierającej,	2025-2027
3. Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w opiece nad dziećmi w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, w tym: prawnego w zakresie prawa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, logopedycznego	MOPS, MP, SP, NZOZ, PCPR	-liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa	2025-2027
4. Umożliwienie zainteresowanym rodzicom podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych poprzez korzystanie ze specjalistycznych szkoleń, np. "Szkola dla rodziców i wychowawców" lub innych	MOPS, MP, SP	-liczba rodziców zainteresowanych odbyciem szkolenia, -liczba rodziców, którzy ukończyli szkolenie	2025-2027
5. Motywowanie do utrzymania kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	MOPS	-liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, - liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, - liczba rodziców utrzymujących kontakty z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, - liczba realizowanych planów pracy z rodziną, koordynowanych z planem pomocy dziecku	2025-2027
4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie istniejących			
1. Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez asystenta rodziny,	MOPS, SR (kuratorzy sądowi), KP, MP, SP NZOZ, ZI	-liczba rodzin z dziećmi z wszczętą procedurą "Niebieska Karta", - liczba rodzin z wszczętą	

pracowników socjalnych, Policję, społecznych i zawodowych kuratorów sądowych, placówki ochrony zdrowia, oświaty, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej		procedurą "Niebieska Karta" z powodu stosowania przemocy wobec dzieci, - liczba rodzin z dziećmi objęta monitoringiem po zakończeniu procedury "Niebieska Karta"	2025-2027
2. Motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji	MOPS, MP, SP, NZOZ, KP, ZI, MKRPA, SR	-liczba rodzin z dziećmi, w których występuje problem alkoholowy, -liczba wniosków złożonych do MKRPA, -liczba rodzin, w których występuje problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych, -liczba rodzin, w których występuje problem innego rodzaju uzależnień, np. od gier komputerowych, - liczba osób korzystających z pomocy Punktu wsparcia dla osób uzależnionych i członków rodzin -liczba rodzin, w których rodzice pozostają bez zatrudnienia -liczba rodzin, w których rodzicami są osoby niepełnoletnie, - liczba samotnych matek korzystających ze wsparcia MOPS -liczba dzieci, które powróciły do domu rodzinnego z pieczy zastępczej	2025-2027
3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i nabywanie nowych umiejętności przez osoby bezpośrednio zajmujące się wsparciem rodziny	MOPS, ZI	-liczba odbytych szkoleń przez pracowników socjalnych, - liczba odbytych szkoleń przez asystenta rodziny	2025-2027
5. Profilaktyka			
1. Udział w kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie	MOPS, MP, SP, NZOZ, KP, MCKSiR	-liczba przeprowadzonych kampanii, - liczba osób uczestniczących w kampanii	2025-2027
2. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	MCKSiR, MP, SP MOPS	-liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć	

poprzez dostęp do kultury, sztuki, zajęć sportowych, organizowanie pozaszkolnych form spędzania czasu wolnego mających na celu rozwijanie zainteresowań i talentów, np. tanecznych, plastycznych, wokalnych, itp.		dla dzieci i młodzieży - liczba dzieci korzystających z proponowanych form spędzania czasu wolnego	2025-2027
3. Przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy, agresji, przestępczości wśród dzieci i młodzieży – realizowanie spotkań, programów edukacyjnych i profilaktycznych w przedszkolu i szkole dla dzieci i rodziców	MOPS, MP,SP, NZOZ, KP, MCKSiR	-liczba zorganizowanych spotkań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i rodziców - liczba uczestników spotkań	2025-2027

VII. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Skuteczna pomoc może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji, organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami. W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
2. Łączenie działań służb i stosowanie różnorodnych form środowiskowej pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.
3. Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania wspieranych rodzin.
4. Wzrost świadomości mieszkańców Gminy Miasto Raciąż na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.
5. Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji.
6. Podniesienie kwalifikacji osób niosących pomoc rodzinie.
7. Wzrost skuteczności podejmowanych działań pomocowych.
8. Doskonalenie i rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pracującymi i działającymi na rzecz rodzin.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu Gminy Miasto Raciąż, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł (konkursy, programy, projekty, fundusze europejskie, wsparcie od organizacji pozarządowych i sponsorów indywidualnych).

IX. MONITORING PROGRAMU

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych zadań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. Będzie opierał się przede na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciążu, jako koordynatora Programu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy.

X. ZAKOŃCZENIE

Pomoc dziecku i rodzinie jest zadaniem własnym obowiązkowym samorządu gminnego. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje samorząd do podejmowania różnorodnych działań, by uchronić środowiska rodzinne od całkowitego rozpadu. Zachęca do rozszerzenia działań opiekuńczych. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin w Gminie Miasto Raciąż, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało przede wszystkim charakter profilaktyczny i ochronny. Praca instytucji z rodziną będzie polegała na stworzeniu jej możliwości samodzielnego dostrzeżenia i zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Przywrócenie rodzinom zdolności wychowawczych to proces długoletni, wymagający zaangażowania zarówno specjalistów jak i rodzin. Każdy członek rodziny musi chcieć współpracować na rzecz siebie i swojej rodziny. Jeżeli tego nie będzie to wysiłki instytucji nie przyniosą pozytywnych rezultatów.